

Preventivní prohlídky hrazené ze zdravotního pojištění

Řadě zdravotních rizik se lze vyhnout zdravým způsobem života, jímž lze předcházet onemocnění. Prevence, neboli předcházení onemocnění, je nejsnazším, nejúčinnějším a současně nejlevnějším opatřením. Preventivní prohlídky mohou odhalit závažná onemocnění ve stadiu, kdy jsou léčitelná, a proto je nezbytné je pravidelně absolvovat. V České republice jsou ze zdravotního pojištění plně hrazeny:

- **všeobecná preventivní prohlídka**
- **zubní preventivní prohlídka**
- **gynekologická preventivní prohlídka**

Role zdravotníků v primární péči:

- **informuj pacienta** o nezbytnosti pravidelného absolvování preventivních lékařských prohlídek
- **kontroluj** dodržování termínů absolvování jednotlivých preventivních prohlídek pacientkou/pacientem
- **zaznamenej** do dokumentace termíny (stačí měsíc a rok) absolvování preventivních lékařských prohlídek pacientem/pacientkou

Obsah a časové rozmezí všeobecné preventivní prohlídky

Všeobecná preventivní prohlídka se provádí vždy jednou za 2 roky, zpravidla po uplynutí 23 měsíců po provedení poslední všeobecné preventivní prohlídky. Obsahem všeobecné preventivní prohlídky je

- doplnění anamnézy včetně sociální se zaměřením na její změny, rizikové faktory a profesní rizika; v rodinné anamnéze je zvláštní důraz kladen na výskyt kardiovaskulárních onemocnění, výskyt hypertenze, diabetes mellitus, poruchy metabolismu tuků a nádorových onemocnění, a na výskyt závislostí
- kontrola očkování
- kompletní fyzikální vyšetření včetně změření krevního tlaku, zjištění indexu tělesné hmotnosti a orientačního vyšetření zraku a sluchu; součástí všeobecné preventivní prohlídky je v rámci onkologické prevence zhodnocení rizik z hlediska anamnézy rodinné, osobní a pracovní, vyšetření kůže a u zjištěného podezření na riziko vyšetření per rectum, u mužů při pozitivní rodinné anamnéze nebo při přítomnosti jiných rizikových faktorů klinické vyšetření varlat, u žen od 25 let věku při pozitivní rodinné anamnéze na dědičný nebo familiární výskyt zhoubného nádoru prsu nebo přítomnosti jiných rizikových faktorů klinické vyšetření prsů, a to spolu s poučením o samovyšetřování
- vyšetření moči diagnostickým papírkem
- kontrola a zhodnocení výsledků dalších předepsaných preventivních vyšetření, a pokud nebyly v předepsaných termínech provedeny, jejich zajištění; preventivními vyšetřeními jsou:

- laboratorní vyšetření koncentrace celkového cholesterolu, HDL-cholesterolu, LDL-cholesterolu a triacylglycerolů, a to při první všeobecné preventivní prohlídce po ukončení péče u poskytovatele v oboru praktický lékař pro děti a dorost a dále ve 30, 40, 50 a 60 letech věku
- laboratorní vyšetření glykemie při první všeobecné preventivní prohlídce po ukončení péče u poskytovatele v oboru praktický lékař pro děti a dorost a od 40 let věku ve dvouletých intervalech od posledního vyšetření
- vyšetření EKG ve 40 letech věku, dále pak ve čtyřletých intervalech
- stanovení okultního krvácení ve stolici speciálním testem u osob od 50 let věku; od 55 let věku je toto vyšetření možné nahradit doporučením k provedení screeningové kolonoskopie jednou za 10 let; jestliže žena absolvovala vyšetření podle § 7 písm. k) v období kratším než uvedené intervaly a je k dispozici jeho výsledek, vyšetření se nezajišťuje
- u žen od 45 let věku ověření, zda je k dispozici výsledek screeningového mamografického vyšetření z posledních 2 let; není-li výsledek tohoto vyšetření k dispozici, lékař doporučí provedení tohoto vyšetření a nezbytných doplňujících vyšetření

Obsah a časové rozmezí zubní preventivní prohlídky

Obsahem zubních preventivních prohlídek u dospělých, které se provádějí jedenkrát ročně, zpravidla po uplynutí 11 měsíců po provedení poslední zubní preventivní prohlídky, je:

- vyšetření stavu chrupu, parodontu, stavu sliznice a měkkých tkání dutiny ústní
- prevence onkologická zaměřená na pátrání po přednádorových změnách i nádorových projevech na chrupu, parodontu, čelistech a měkkých tkáních obličeje a krku
- poučení o správné hygieně dutiny ústní

Obsahem zubních preventivních prohlídek u těhotných žen, které se provádějí dvakrát v průběhu těhotenství, je:

- vyšetření stavu chrupu, parodontu, stavu sliznice a měkkých tkání dutiny ústní
- prevence onkologická zaměřená na pátrání po přednádorových změnách a nádorových projevech na chrupu, parodontu, čelistech a měkkých tkáních obličeje a krku
- poučení o významu prevence stomatologických onemocnění v průběhu těhotenství u ženy i budoucího dítěte včetně poučení o správné hygieně jejich dutiny ústní, o fluoridové prevenci a nutnosti sanace chrupu před porodem k zamezení přenosu kariogenních mikroorganismů z dutiny ústní matky do dutiny ústní dítěte
- poučení budoucí matky o nutnosti zajistit zubní preventivní prohlídky svého dítěte, a to první mezi šestým až dvanáctým měsícem jeho věku

Obsah a časové rozmezí gynekologické preventivní prohlídky

Obsahem gynekologické preventivní prohlídky, která se provádí v 15 letech věku a dále jedenkrát ročně, zpravidla po uplynutí 11 měsíců po provedení poslední gynekologické preventivní prohlídky, je:

- založení zdravotnické dokumentace při přijetí do péče

- rodinná, osobní a pracovní anamnéza a aktualizace této anamnézy se zřetelem na známé rizikové faktory
- klinické vyšetření prsů od 25 let věku při pozitivní rodinné anamnéze na dědičný nebo familiární výskyt zhoubného nádoru prsu nebo při přítomnosti jiných rizikových faktorů
- prohlídka kůže a palpační vyšetření mízních uzlin v oblasti pohlavních orgánů
- vyšetření v zrcadlech a kolposkopické vyšetření; neprovádí se u virgo žen
- odběr materiálu z děložního čípku k cytologickému, případně bakteriologickému nebo virologickému vyšetření; neprovádí se u virgo žen
- palpační bimanuální vyšetření; při nejasném výsledku doplnění vyšetření vaginální ultrazvukovou sondou
- poučení o významu preventivní protirakovinné prohlídky
- nácvik samovyšetřování prsů při první prohlídce u registrujícího poskytovatele
- u žen od 45 let věku doporučení k provedení screeningového mamografického vyšetření a nezbytných doplňujících vyšetření ve dvouletých intervalech; jestliže žena již absolvovala vyšetření podle § 2 písm. e) bodu 5 v posledních 2 letech a je k dispozici jeho výsledek, vyšetření se nezajišťuje
- stanovení okultního krvácení ve stolici speciálním testem u žen od 50 let do 54 let věku, od 55 let věku se toto vyšetření provádí ve dvouletých intervalech a toto vyšetření je možné nahradit doporučením k provedení screeningové kolonoskopie jednou za 10 let; jestliže žena absolvovala vyšetření podle § 2 písm. e) bodu 4 v uvedených intervalech a je k dispozici jeho výsledek, vyšetření se nezajišťuje

Preventivní prohlídky hrazené ze zdravotního pojištění

Preventivní prohlídka ženským lékařem	od 15 let věku pacientky 1x za rok
Preventivní prohlídka zubním lékařem	od 18 let věku pacienta/pacientky 1x za rok (těhotné ženy 2x v průběhu těhotenství)
Preventivní prohlídka praktickým lékařem pro dospělé	od 18 let věku pacienta/pacientky 1x za 2 roky

Některá vyšetření hrazená v rámci preventivních prohlídek

Vyšetření stolice na přítomnost krve (test na okultní krvácení)	od 50 let věku pacienta/pacientky 1x za rok, od 55 let věku 1x za 2 roky nebo primární screeningová kolonoskopie 1x za 10let
EKG	od 40 let věku pacienta/pacientky 1x za 4 roky (u sledovaných hypertoniků při každé preventivní prohlídce)
Vyšetření hladiny cukru v krvi	od 45 let věku pacienta/pacientky 1x za 2 roky
Screeningové mamografické vyšetření	od 45 let věku pacientky 1x za 2 roky
Screening karcinomu děložního hrdla	od 55 let věku pacientky 1x za rok